

4. Павлова В.П. Обучение конспектированию / В.П. Павлова. – М.: Русский язык, 1983. – 97 с.

5. Склярєнко Н.К. Сучасні вимоги до вправ для формування іншомовних мовленнєвих навичок та вмій / Н.К. Склярєнко. //Іноземні мови. – 1999. – №3. – С. 3-7.

6. Тарнопольський О.Б. Методика навчання англійської мови на II курсі технічного вузу / О.Б. Тарнопольський. — Київ: Вища школа, 1993. – 167 с.

7. Freire P. Education for Critical Consciousness / P. Freire. – New York: The Seabury Press, 1973. – 186 p.

8. Pica T. Task-based instruction / T. Pica. // Encyclopedia of language and education. Vol.4: Second

and foreign language education/Ed. By Nelleke van Deusen-Scholl and Nancy H. Hornberger. – New York, NY: Springer, 2007. – P. 71-82.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Виселко Андрій Дмитрович – директор центру підготовки іноземців, старший викладач кафедри іноземних мов Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля.

Коло наукових інтересів: впровадження методики занурення у навчання англійській мові професійного спілкування студентів економічних напрямів підготовки.

УДК 371.124

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ ТВОРЧОЇ ПРОБЛЕМИ НА РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНО-ПРОФЕСІЙНОЇ ЗРІЛОСТІ

Олена ГАНЖА (Жовті Води)

В основу дослідно-експериментальної роботи покладено результати двох діагностичних зрізів розвитку особистості. За результатами другого діагностичного зрізу, листопад 2010 року, найвищий рівень соціально-професійної зрілості мають студенти, які виявляють ініціативу стосовно розв'язання творчої проблеми у навчально-пізнавальній діяльності. Для порівняльного аналізу використовуємо дані нульового діагностичного зрізу 2008 року.

Другий зріз показав, що узагальнений індекс соціально-професійної зрілості студентів, які виявляють ініціативу щодо розв'язання творчої проблеми у навчально-пізнавальній діяльності, зростає значно швидшими темпами порівняно зі студентами, які такої ініціативи не виявляють.

З отриманих даних слідує висновок, що розв'язання творчої проблеми у навчально-пізнавальній діяльності для майбутніх учителів історії є ефективною умовою формування їх соціально-професійної зрілості.

Для виконання дослідно-експериментальної роботи було сформовано дві групи – експериментальна та контрольна. Експериментальна група – студенти, які виявляють ініціативу стосовно розв'язання творчої проблеми, контрольна – які такої ініціативи не виявляють. До експериментальної групи входили студенти, які виявили самостійність у процесі виконання курсової роботи, демонструють нестандартне мислення в ході підготовки завдань із самостійної роботи, виконують ініціативно різні нестандартні завдання.

Для чистоти експерименту ми здійснили вирівнювання експериментальної та контрольної

груп. В основу такого вирівнювання покладено місце народження, соціальний стан, курс навчання.

Діагностичний зріз 2010 року зроблено в основному (75%) зі студентами, що входили до вибіркової сукупності 2008 року.

Експериментальні значення показують, що отримані дані частотних розподілів соціально-професійної зрілості майбутнього вчителя історії підлягають нормальному розподілу.

У студентів, які виявляють ініціативу стосовно розв'язання творчої проблеми, вершина позитивних значень потрапляє в інтервал шкали вимірювань 3, 5 – 4, 0, а тих студентів, які не виявляють ініціативи стосовно розв'язання творчої проблеми у інтервал – 2, 0 – 2, 5. Тобто, існує статистично значуща різниця в ступені вияву соціально-професійної зрілості студентів обох вибіркової сукупностей за допомогою ініціативи стосовно розв'язання творчої проблеми.

Учитель сьогодення повинен бути для учнів орієнтиром на виявлення своєї індивідуальності у самореалізації, особистісному зростанні, досягненні при цьому суспільне корисного й особистісного результату. Від рівня розвитку вчителя залежить рівень сформованості особистості учня. Дитина від природи діяльна, внутрішньо активна істота, забезпечена необхідними задатками та стимулами для розвитку.

Дані таблиці 3 дозволяють робити порівняння ступіню вияву соціального самовизначення експериментальної та контрольної груп студентів. Ступінь вияву соціального самовизначення студентів, які виявляють ініціативу стосовно розв'язання творчої проблеми, однаковий із ступенем

соціального самовизначення студентів, які не виявляють ініціативу стосовно розв'язання творчої проблеми. Для обох вибіркового сукупностей це проміжок шкали вимірювання 2,5 – 3,0. Отже, соціальне самовизначення майбутнього вчителя історії формується незалежно від того виявляють чи ні студенти ініціативу стосовно розв'язання творчої проблеми.

Це пояснюється тим, що основою соціального самовизначення є професійне спрямування життєдіяльності студента, яке цінніше для усіх студентів. Головною функцією вчителя в організації навчально-пізнавальної діяльності своїх вихованців є уміння грамотно і переконливо перетворювати суспільне значущий зміст знань, залучаючи до них учнів у тій чи іншій педагогічній системі, в акт індивідуального пізнання учня. Чим більша відповідність між рівнем знань у вчителя із загальною системою наукових знань за своєю спеціальністю, а також умінням логічно довести ці знання до учнів, тим більша ймовірність того, що вчитель виконає завдання трансформації знань в акт роздумів над цими завданнями й оволодіння ними учнями.

Результати вияву соціальної активності свідчать, що соціальна активність значно вища у групи студентів, які виявляють ініціативу стосовно розв'язання творчої проблеми. Тобто, розв'язання творчої проблеми суттєво впливає на формування соціальної активності майбутніх учителів історії. Для студентів експериментальної групи індекс соціальної активності визначається інтервалом 4,0 – 4,5, а студентів контрольної групи – 2,0 – 2,5.

Принципово нового розв'язання проблеми єдності виховання та навчання можна досягти, зробивши значні зміни в системі освіти – її цілях, характері організації навчальної діяльності та характері соціальних взаємодій і стосунків між головними учасниками навчально-виховної діяльності, вчителем та учнем.

Головним у цьому напрямку є переусвідомлення учителем свого соціального становища стосовно учня, виняткового права на знання істини, на “насильницьке” втручання з позиції цього права в життя учнів, нав'язування своїх норм та уявлень, способу світосприймання і способу думок.

Перед кожним учителем сьогодні постає завдання формування такої особистості своїх вихованців, яку потребує суспільство в найближчі роки. У науковій літературі останніх років висловлені лише гіпотетичні припущення щодо основних параметрів особистості, яку необхідно формувати з погляду на перехід України до ринкової економіки. З позиції педагогічної науки в ряду цих параметрів

обов'язково повинні бути: громадянська свідомість і самосвідомість, відповідна їм мотивація, а із більш загальних якостей – освіченість та інтелігентність, гуманізм та колективізм, креативність і підприємство у поєднанні із совістю, відчуттям справедливості, діловитість і, звичайно, індивідуальна самобутність. Виходячи із соціального замовлення, сучасному вчителю також треба зорієнтуватися, які соціально значущі якості особистості молодшої людини конкретного регіону відповідають сучасним потребам держави.

Учитель сьогодення повинен бути для учнів орієнтиром на виявлення своєї індивідуальності у самореалізації, особистісному зростанні, досягненні при цьому суспільно корисного й особистісного результату. Від рівня розвитку вчителя залежить рівень сформованості особистості учня.

Вияв соціальної відповідальності значно вищий у студентів, які виявляють ініціативу стосовно розв'язання творчої проблеми. Числове значення індексу соціальної відповідальності студентів експериментальної групи потрапляє у інтервал 4,5 – 5,0, а студентів контрольної групи – 2,5 – 3,0. Вчитель – не лише професія, сутність якої транслювати знання. Це висока місія, призначення якої – «творення» особистості, утвердження людини в людині.

Наш трансформаційний час вимагає яскравої, масштабної особистості вчителя, яка глибоко володіє досягненнями наук про людину та закономірностями її розвитку, новими педагогічними технологіями та мистецтвом спілкування, високою педагогічною майстерністю. Сучасний вчитель покликаний бути носієм нагромаджених загальнолюдських цінностей, всебічно знати національні, культурні, історичні традиції свого народу та людства в цілому. Це означає, що ініціатива стосовно розв'язання творчої проблеми є значущим фактором формування соціальної відповідальності майбутнього вчителя історії. Тобто, як засвідчують результати експерименту, соціальна активність та соціальна відповідальність, як складові соціально-професійної зрілості майбутнього вчителя історії ефективно формуються засобами розвитку творчої проблеми саме змістом активності та відповідальності.

Для більш глибокого аналізу причин та особливостей впливу різноманітних видів діяльності на формування соціально-професійної зрілості майбутнього вчителя історії використовуємо ранговий аналіз змісту індикаторів складових соціально-професійної зрілості. Дані показують, що рангові ряди оцінок експериментальної та контрольної груп

студентів суттєво відрізняються. Це означає, що індикатори (види діяльності) студента, у його соціально-професійній підготовці по різному впливають на формування соціального самовизначення засобами виявлення ініціативи студентів-істориків стосовно розв'язання творчої проблеми.

У студентів, які виявляють ініціативу стосовно розв'язання творчої

проблеми, на першому ранговому місці знаходиться індикатор «Робота із самоосвіти». Різні соціальні науки по-різному підходять до вивчення окремих явищ. У педагогіці окремі емпіричні явища аналізуються в рамках теорії виховання та навчання дітей та молоді. При осмисленні процесів переводу суспільно-педагогічних цілей в індивідуально-професійні педагоги опираються на закономірності стану розвитку суспільства, розвитку суспільної свідомості, культури, освіти, закономірності соціального та професійного розвитку особистості. Тому в сучасній школі гостро постає проблема прогностики в розвитку особистості. Одним з першочергових завдань, що постають сьогодні перед педагогами – це активний пошук шляхів підвищення рівня соціальної зрілості своєї особистості, та своїх учнів. По суті справи мова повинна йти про інтегровану діяльність на основі самоосвіти, що включає в себе і пізнання, і спілкування, і гру, і посильну працю.

Збагачуючи форми організації діяльності учасників педагогічного процесу, значну увагу слід приділяти їх взаємостосункам. При цьому недостатньо, щоб педагог вступав у контакт з учнями з метою висвітлення для себе питання: яка ситуація в класі, взаємостосунки між дітьми, в кого особливо гострі проблеми особистісного розвитку і чому, кому і як подати допомогу тощо. Важливо, щоб педагог відпрацьовував вміння ставити себе на місце учня, хвилюватися, аналізувати і об'єктивно оцінювати плюси та мінуси у власних діях, бачив його роль і місце в колективі.

Як вважають досвідчені педагогіги спілкуватися з дітьми необхідно не на рівні формально-ділових контактів, а на діалогічній основі, бо це дає співбесіднику відчуття обміну думками «на рівних», є умовою виникнення взаємної довіри. Саме оволодівши технікою довірливого спілкування з дітьми, вчитель отримує можливість впливати на їх взаємостосунки, залучити їх у раніше спроектовані ситуації, формувати почуття, що пробуджують до певного типу поведінки. Внаслідок цього у педагогів з'являється реальна можливість крок за кроком просувати своїх вихованців до осмислення реальної дійсності і формування особистої активно перетворювальної позиції. У цьому разі

спеціально утворені ситуації сприяють більш продуктивному впливу учня на самого себе, тобто інтенсифікують процес самореалізації. При цьому виявляється, що самореалізація, обумовлена самовпливом, здійснюється більш про продуктивно, якщо застосовуваний до особистості дитини, підлітка, юнака вплив (від «великої» й «малої» виховних систем або окремого педагога) припадає на зону найближчого розвитку особистості.

Друге рангове місце у студентів, які виявляють ініціативу стосовно розв'язання творчої проблеми займає індикатор соціального самовизначення

«Робота із розв'язання науково-дослідної проблеми». Для соціально зрілого вчителя характерною є пізнавально-творча діяльність. В умовах сьогодення нашої країні потрібні мислячі люди, а в першу чергу ті, хто їх такими робить – вчителі. Тому активізація пізнавально-творчої діяльності вчителя, ефективне управління її формуванням і розвитком соціальної зрілості, методичне, організаційне і психологічне забезпечення цього – це не лише складна педагогічна проблема, але і важливе соціальне завдання. Сьогодні пізнавально-творча діяльність вчителя наповнюється новим змістом і стає різновидом його соціальної самореалізації, яка є критеріальною характеристикою соціальної зрілості. Оцінюючи особистісні якості, що необхідні в професійно-педагогічній діяльності вчителя, слід виділити якості, якими повинен він володіти. Однією з них є здатність до самостійного мислення. Вдумливий учитель завжди відзначається спроможністю аналізувати свої вчинки та дії довоколишніх у залежності від певної ситуації. Щорічно реалізуючи вплив на вихованців, учитель зобов'язаний виявляти творчість у мисленні, яка необхідна для конструювання тих чи інших виховних ситуацій. Мислення має можливість конструювати себе як особливу самостійну діяльність. Воно зберігається відносно довільного виду діяльності взагалі, відтворюючи цілісну структуру діяльності шляхом внутрішньої диференціації власної форми.

На останньому ранговому місці розміщується індикатор соціального самовизначення «Виконання суспільно-корисної роботи, громадських доручень». Студенти, які виявляють творчу ініціативу, не вбачають корисним для ефективного формування соціального самовизначення зазначений вид діяльності, оскільки вони вважають, що принципово нового розв'язання проблеми єдності виховання та навчання можна досягти, зробивши значні зміни в системі освіти – її цілях, характері організації навчальної діяльності та характері соціальних взаємодій і стосунків між головними учасниками навчально-

виховної діяльності, вчителем та учнем. Головним у цьому напрямку є переусвідомлення учителем свого соціального становища стосовно учня, виняткового права на знання істини, на “насильницьке” втручання з позиції цього права в життя учнів, нав'язування своїх норм та уявлень, способу світосприймання і способу думок.

Перше рангове місце серед індикаторів соціального самовизначення у групи студентів, які не виявляють ініціативи стосовно розв'язання творчої проблеми займає індикатор «Виконання обов'язків керівника». Вчитель сьогодні – безпосередня виробнича сила суспільства. Він реалізує важливу соціальну функцію – духовне відтворення людини, а отже, і суспільства. Вчитель – не лише професія, сутність якої транслювати знання. Це висока місія, призначення якої – «створення» особистості, утвердження людини в людині. Наш час вимагає яскравої, масштабної особистості вчителя, яка глибоко володіє досягненнями наук про людину та закономірностями її розвитку, новими педагогічними технологіями та мистецтвом спілкування, високою педагогічною майстерністю. Сучасний вчитель покликаний бути носієм нагромаджених загальнолюдських цінностей, всебічно знати національні, культурні, історичні традиції свого народу та людства в цілому.

Розвиток соціальної зрілості особистості вчителя вказує на процес інтегрування педагогічних закономірностей з цілями, які порушують перед собою система навчально-виховної роботи школи та окремих учителів як її компонент.

На практиці досягнення цієї інтеграції утворює одне із головних завдань управління. А це значить, що модель соціальної зрілості вчителя повинна імітувати і специфічні для цього процесу об'єктивні закономірності та способи їх поєднання з цілями і завданнями виховання особистості як учня так й вчителя. Отже, модель соціальної зрілості особистості вчителя як система покликана слугувати і засобом відображення, так й засобом впливу на навчально-виховну систему.

На останньому ранговому місці у студентів контрольної групи розміщується індикатор соціального самовизначення «Виконання суспільно-корисної роботи, громадських доручень». Тобто, студенти, які не виявляють ініціативи стосовно розв'язання творчої проблеми не вважають суспільно-корисну роботу ефективним чинником формування соціального самовизначення.

Соціальна активність вища у тих студентів, які виявляють ініціативу стосовно розв'язання

творчої проблеми. Як показують дані таблиці 7 це зумовлено сформованим соціальним досвідом на основі вияву ініціативи щодо розв'язання творчої проблеми, який сприяє студентам в зазначених одинадцяти видах діяльності.

На першому ранговому місці у студентів, які виявляють ініціативу стосовно розв'язання творчої проблеми, знаходиться індикатор соціальної активності «Робота і розв'язання науково-дослідної проблеми». Під час проведення роботи із розвитку науково-дослідної проблеми майбутнім вчителем враховується досягнення високого професіоналізму в роботі, орієнтування у наукових дослідженнях з фаху, систематичне використання прогресивного педагогічного досвіду, участь у його поширенні, надання практичної допомоги у становленні інших колег, постійна робота над своїм фаховим самовдосконаленням. Розвиток науково-дослідної проблеми майбутнім вчителем здійснюється у: навчальній роботі, реалізації творчого пошуку, участі у наукових дослідженнях, соціальній взаємодії.

Існує пряма і обернена кореляція між розвитком науково-дослідної проблеми майбутнім вчителем і рівнем розвитку соціально-професійної зрілості його особистості. Зростає самореалізація та соціальна відповідальність майбутнього вчителя практично в усіх складових його діяльності.

а) У навчальній роботі. Прагнення вчителя до наукового пошуку обов'язково в практиці реалізується через застосування проблемної ситуації. Роль проблемності у навчанні полягає у організації пізнавальної роботи учнів, формуванні знань високого рівня узагальнення. Проблемна ситуація виступає не лише умовою виникнення дійсного мислення, але і засобом його функціонування та розвитку. Вона слугує привідним показником сформованості пізнавальної діяльності учня: одним із чинників, що утворюють критерій його соціальної зрілості.

Соціальне зростання особистості вихованця залежить від продуктивності його розумової діяльності, яка багато в чому зумовлена рівнем труднощів тих завдань, які він розв'язує. Виникнення, розвиток і розв'язання проблемної ситуації значною мірою залежить від пізнавальної активності вихованця, його особистісної зацікавленості у невідомому, новому. б) Реалізація творчого пошуку. Об'єкт та суб'єкт педагогічного впливу – учень – знаходиться в постійному духовному, інтелектуальному, моральному та соціальному русі. У швидко змінних ситуаціях виникає постійна необхідність приймати потрібні рішення, робити вибір, виявляти винахідливість.

Неповторність ситуацій вимагає нестандартних дій.

Л.С.Виготський зазначав: “Вище вираження творчості до цих пір доступне лише не багатьом вибраним геніям людства, але в щоденному оточуючому нас житті творчість є необхідна умова існування, все, що виходить за межі рутини і в чому міститься хоч дещо нове, зобов’язане своїм походженням творчому процесу” [1, С. 7]. в) Участь майбутнього вчителя у наукових дослідженнях. Вона сприяє розвитку творчих здібностей у двох напрямках: теоретичному і практичному. Теоретичний напрямок передбачає роботу вчителя над науково-методичною літературою. Тут виокремлюються різноманітні сторони наукової проблеми, висвітлюються позиції різних авторів, виявляються нерозв’язані питання теорії й практики. Ця діяльність формує у вчителя певні погляди на ту чи іншу проблему, наукове бачення підходів до цих проблем, створює необхідні передумови для поглибленого теоретичного аналізу більш вузького аспекту проблеми.

Специфічною особливістю практичного напрямку є експериментальний. У процесі експериментальної роботи вчителі виробляють такі уміння та навички: аналізувати діяльність учня в системі педагогічного впливу; аналізувати різні сторони педагогічного процесу і діяльності вчителя, практично оволодівати окремими методиками психолого-педагогічних досліджень, орієнтацією в різних наукових методах; застосовувати до дослідження сукупності різних методів, які дають можливість одержати повнішу інформацію про педагогічні факти та явища.

Вирішення науково-дослідної проблеми передбачає застосування до вчителя ряду вимог і тим самим здійснює вплив на рівень його соціальної зрілості. Постійне і багаторазове зіткнення вчителя з одними й тими ж питаннями удосконалює не лише професійний рівень, але і формує специфічні звички, відповідний склад мислення та спілкування. В цілому фахове зростання особистості вчителя відбувається за двома основними напрямками: з одного боку воно є ознакою педагогічної майстерності, а з іншого – умовою інтенсивного становлення його соціальної зрілості.

Аналіз сучасної підготовки вчителя, зокрема на етапі професійної освіти, свідчить про те, що основна увага приділяється оволодінню майбутнім вчителем певною сумою знань, умінь та навичок. Розвиток же особистості в найширшому розумінні слова, як передбачається, здійснюється паралельно, а отже спеціальні трати часу тут недоцільні. Більш того, під професійною спрямованістю у вчителя розуміють підготовку із спеціальних предметів,

а зовсім не його психолого-педагогічну компетентність. Таким чином, говорячи про професійну підготовку, частіше мова йде про підготовку спеціаліста фізики, історика, філолога, але зовсім не спеціаліста педагога.

Організатори управління системою освіти не враховують, що професійне зростання особистості вчителя можливе лише за умови задоволення ним потреби у персоналізації, що передбачає соціальне зростання особистості вчителя.

У зв’язку з цим одним із головних завдань, що постають перед учителем сьогодення, є розвиток і реалізація своїх особистісних можливостей, а на цій основі соціально-професійне зростання особистості.

Основою зростання фахової досконалості вчителя є самоосвіта. Вона здійснюється на основі цілеспрямовано формуючої потреби особистості вчителя у постійному поповненні та оновленні знань за допомогою різноманітних джерел. Як відомо, самоосвіта є самопізнання людиною своїх сутнісних сил, свідоме прагнення доповнити свої знання, здобувати нові в процесі цілеспрямованої, самостійної, професійної діяльності.

Самоосвіта має також й супутній характер, коли спрямовується навчальними інститутами, а людина самостійно виконує необхідні завдання, розширюючи та поглиблюючи одержані в процесі навчання знання. Для випадку вчителя самоосвіта є автономною. Вона пробуджується і регулюється внутрішніми потребами, інтересами особистості вчителя, коли самостійно визначаються цілі самоосвіти, обсяг та способи одержання знань, форми самоконтролю.

Друге рангове місце у експериментальній групі студентів займає індикатор активності «Допомога слабкішим у навчанні товаришам». У цьому виді діяльності студенти-майбутні вчителі зреалізують нестандартні дії вчителя щодо формування соціальної зрілості особистості своїм товаришам по навчанню через наявність протиріччя між рівнем розвитку практичної діяльності студентів та рівнем розвитку їх соціальної зрілості. В такій діяльності проявляються нахили та інтереси, імпульсивні спонукання та бажання. Також здійснює відбиток темперамент, спадкові генетичні особливості. Проявляються та формуються різноманітні стимули саморозвитку. Особистість від природи діяльна, внутрішньо активна істота, забезпечена необхідними задатками та стимулами для саморозвитку.

Ми вважаємо, що будь-який майбутній вчитель, а тим більше соціально зрілий, має право до самовиявлення, самоствердження та професійне зростання. Залучення майбутнього вчителя з перших днів навчання у вищому педагогічному навчальному закладові до

самостійної роботи, яка передбачає на основі виконання ряду параметрів, обов'язково призводить до його соціального зростання. Тобто, підвищення активності майбутнього вчителя щодо надання допомоги у навчанні іншим студентам є дієвим стимулом становлення його соціально-професійної зрілості.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Выготский Л.С. Воображение и творчество в детском возрасте. – М., 1967.

2. Радул В.В. Соціальна зрілість майбутнього вчителя історії [Монографія] / В.В. Радул, О.В. Ганжа. – Кіровоград, ФО-П Александрова М.В. 2013. – 200 с.

3. Ганжа О.В. Методичні рекомендації щодо розвитку соціально-професійної зрілості майбутнього вчителя історії / О.В. Ганжа. – Кіровоград: ФО-П Александрова М.В., 2011. – 84 с.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Ганжа Олена Володимирівна – кандидат педагогічних наук, Дніпропетровський обласний комунальний вищий навчальний заклад “Інститут підприємництва “Стратегія”.

Коло науковтх інтересів: дослідження соціально-професійних якостей майбутнього фахівця.

УДК 004.9:378.4

ІНФОРМАЦІЙНА ПІДГОТОВКА: СТИМУЛИ І ПЕРЕШКОДИ

Ярослав ГАЛЕТА (Кіровоград)

Становлення інформаційного суспільства і суспільства знань істотним чином актуалізували необхідність спеціальної підготовки людини в новому інформаційно-технологічному і освітньому середовищі. Про це свідчать ініціативи таких міжнародних організацій, як ЮНЕСКО (Програма "Інформація для усіх"; проведення дебатів по інформаційній грамотності) та ІФЛА (створення в 2002 р. секції по інформаційній грамотності з метою виявлення стандартів інформаційної грамотності, що сформувалися в різних країнах і розробки на цій основі міжнародного стандарту), а також факт проведення спеціалізованих міжнародних форумів – Світового саміту з інформаційного суспільства.

Сама ідея інформаційної підготовки часто асоціюється переважно з ліквідацією комп'ютерної неграмотності і оволодінням навичками роботи з персональним комп'ютером. Негативним чинником є відсутність цілеспрямованого і систематичного підходу до організації навчання інформаційним знанням і умінням, порушення принципів цілісності, спадкоємності, технологічності. Це і служить спонукальним мотивом для розробки основ інформаційної підготовки підростаючого покоління.

Першим кроком на шляху розробки концептуальних основ інформаційної підготовки підростаючого покоління безумовно є впорядкування понятійно-термінологічного апарату: вибір з безлічі умовно-синонімічних, багатозначних, "розмитих", не точних термінів, такого, який максимально повно, точно і емко відбиває суть інформаційної підготовки особи. Виходячи з розуміння дослідниками суті цієї підготовки, можна сказати, що вона припускає надзвичайно широкий спектр знань і умінь по

роботі з інформацією і технічними засобами, що полегшують цю роботу, включаючи бібліотечно-бібліографічну грамотність, культуру читання, інформаційну грамотність, комп'ютерну грамотність, інтернет-грамотність та ін.

Проведені нами дослідження показали, що найбільшою мірою цим вимогам відповідає термін "інформаційна культура особистості", яку асоціюють з результатом інформаційної підготовки. На цьому етапі за основу розуміння даного феномену, можна узяти визначення Н. Гендіної, а саме: інформаційна культура особистості – одна із складових загальної культури людини; сукупність інформаційного світогляду і системи знань і умінь, що забезпечують цілеспрямовану самостійну діяльність з оптимального задоволення індивідуальних інформаційних потреб з використанням як традиційних, так і нових інформаційних і технологій. Є найважливішим чинником успішної професійної і непрофесійної діяльності, а також соціальної захищеності особи в інформаційному суспільстві.

Особливе місце в трактуванні поняття "Інформаційна культура" займає інформаційний світогляд, тобто система поглядів людини на світ інформації і місце людини у ньому. Інформаційний світогляд включає переконання, ідеали, принципи пізнання і діяльності. Ця система виражається в цінностях способу життя особи, соціальної групи і суспільства в цілому у вік інформації. Інформаційний світогляд тісно пов'язана з мотивацією діяльності людини, яка визначає успішність його інформаційної підготовки.

Введення поняття інформаційний світогляд дозволяє забезпечити цілість традиційної книжкової і нової, комп'ютерної інформаційної культури. Використання поняття "Інформаційна